

Návrh habilitační komise na jmenování docentem

Masarykova univerzita	
Fakulta	Filozofická fakulta
Habilitační obor	Lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)
Uchazeč	PhDr. Zdeňka NEDOMOVÁ, Ph.D.
Pracoviště	Katedra slavistiky Filozofické fakulty Ostravské univerzity
Habilitační práce	Tendence k analytismu v současné ruštině (na materiálu jmen- ných slovních druhů)
Habilitační komise	
Předseda	prof. RNDr. Václav Blažek, CSc. Masarykova univerzita – Filozofická fakulta
Členové	prof. PhDr. Helena Flídrová, CSc. Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta
	prof. PhDr. Jozef Sipko, Ph. D. Prešovská univerzita – Filozofická fakulta
	doc. PaedDr, Blažena Rudincová, CSc. Ostravská univerzita – Filozofická fakulta
	doc. PhDr. Aleš Brandner, CSc. Masarykova univerzita – Filozofická fakulta

Hodnocení vědecké kvalifikace uchazeče

Uchazečka PhDr. Zdeňka Nedomová, Ph. D. (*1964) absolvovala v roce 1987 studium učitel-
ské kombinace *ruština – pedagogika* na Filozofické fakultě Univerzity J. Ev. Purkyně v Brně.
V témže roce získala titul *PhDr.* Mezi její učitele na rusistice patřili prof. Mrázek, prof. Ve-
čerka, prof. Žaža, prof. Jiráček, na pedagogice prof. Jůva, prof. Monatová, prof. Mojžíšek. Po
absolvování vysokoškolského studia působila několik roků jako učitelka ruštiny na ostrav-
ských školách. Jazykovědnému bádání se věnuje od roku 1995, kdy nastoupila jako odborná
asistentka na Katedru rusistiky Filozofické fakulty Ostravské univerzity (několik roků působi-
la jako tajemnice katedry) a současně zahájila doktorské studium na Ústavu slavistiky Filozo-
fické fakulty Masarykovy univerzity. Ve své odborné činnosti se zaměřila na výzkum syn-
chronního stavu ruštiny z pohledu lexikologie, morfologie, syntaxe a funkční stylistiky. System-
aticky se věnovala a dosud věnuje výzkumu jmenných slovních druhů. V roce 2001 úspěšně
ukončila doktorské studium. V disertační práci, která vyšla později jako knižní monografie
(*Funkčně-sémantické pole kvantity v ruštině v porovnání s češtinou*, Ostravská univerzita,
Ostrava 2006. ISBN 80-7368-164-1), sledovala podíl jmenných slovních druhů ve funkci vý-
razových prostředků tří sémantických typů kvantivity (numerality, dělitelné a měřitelné kvanti-
ty) a podtypů počitatelné kvantivity – numerality (singularity, hromadnosti a plurality). Výrazo-
vé prostředky polycentrického funkčně-sémantického pole kvantivity tvoří nehomogenní sys-
tém různých jazykových prostředků (lexikálních, morfologických, lexikálně-morfologických
a syntaktických). Zaměření výzkumu na jmenné slovní druhy zdůvodňuje fakt, že za centrum

funkčně-sémantického pole kvantity jsou považovány gramatická kategorie čísla, číslovky a číselně-jmenná spojení. Kromě číslovek se na vyjadřování této kategorie podílejí také substantiva a adjektiva. Právě proto byla pozornost soustředěna na jmenné slovní druhy a jimi označovaná kvantita předmětů.

Koncepce funkčně-sémantického pole kvantity byla uchazečkou rozpracována postupně a prezentována v 11 dílčích studiích uveřejněných ve sbornících z konferencí a z kongresu Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka a literatury (MAPRJaL). Komplexně byla celá problematika zpracována ve výše citované disertační práci.

Při výzkumu funkčně-sémantického pole kvantity vycházela uchazečka z teorie tzv. funkční gramatiky, která je rozvíjena v Rusku A. V. Bondarkem a jeho spolupracovníky. Kromě toho má toto zaměření i další stoupence v podobě funkčně-komunikativní gramatiky G. A. Zolotovové nebo teorie funkčně-komunikativní syntaxe M. V. Vsevolodovové.

Výzkum funkčně-sémantického pole kvantity byl v českém prostředí ojedinělý. Analyzovaný ilustrativní materiál z různých funkčních stylů (odborného, úředního, publicistického, uměleckého a prostě sdělovacího) dokumentoval pestrý obraz možnosti vyjádření kvantitativní sémantiky v ruštině. Situace v ruštině byla konfrontována se situací v češtině a pozornost byla soustředěna zejména na typologické rozdíly mezi porovnávanými jazyky.

V odborných kruzích byly zaznamenány 4 ohlasy na monografii a 11 ohlasů na publikované stati.

Jmenné slovní druhy byly v centru pozornosti habilitandky také při výzkumu jedné z mnoha aktuálních tendencí v současné ruštině, a to tendence k analytismu. Toto vývojové směřování souvisí s obecnějšími jazykovými procesy demokratizace, intelektualizace a zejména internacionalizace. Proces internacionalizace je charakteristický pro všechny slovanské jazyky intenzivním přejímáním z cizích jazyků. Klíčové postavení tu zaujímají substantiva. U substantiv byly sledovány projevy analytismu u nesklonných přejímek, dále u snižování formálního kontrastu mezi jednotlivými pády jmen a také analytického způsobu vyjadřování přirozeného rodu syntaktickými prostředky u obourodých substantiv. U číslovek byla pozornost zacílena na unifikaci pádových tvarů. U nesklonných adjektiv bylo upozorněno na jejich přechodný charakter v rámci klasifikace slovních druhů. Dílčí problémy byly postupně zpracovány v 5 státech v domácím i zahraničním prostředí. Souborný výzkum byl zachycen v knižní monografii (*Tendence k analytismu v současné ruštině /na materiálu jmenných slovních druhů/*. Ostravská univerzita, Ostrava 2003. ISBN 978-80-7464-257-9).

Problematika vývojových tendencí v současné ruštině je v Rusku zkoumána zhruba od 70. let 20. století v souvislosti s výzkumem celkové jazykové situace a tzv. aktivních procesů v ruštině druhé poloviny 20. století a počátku 21. století. Bádání vedená M. V. Panovem a L. P. Krysinem jsou zaměřena na jednotlivé jazykové roviny a konkrétní projevy změn. Dosud však neexistuje studie, která by se zaměřila výlučně na jmenné slovní druhy a současně registrovala projevy tendence k analytismu v rusko-českém porovnávacím plánu.

V monografii z roku 2013 si kladla habilitandka za cíl popsat a analyzovat konkrétní projevy analytismu a s tím související projevy aglutinace v morfologické rovině ruštiny na počátku 21. století. Učinila mnohá typologická zjištění týkající se situace v současné ruštině. Soustředila se na ty slovní druhy, u kterých se tyto tendence projevují nejvýrazněji.

V odborném prostředí je zaznamenáno 9 ohlasů na publikované stati a zatím 1 ohlas na monografii; další ohlasy lze očekávat vzhledem k relativně nedávnému termínu jejího vydání.

V letech 1999–2004 byla habilitandka zapojena do výzkumu řečových modelů ve sféře podnikání v rámci rozsáhlého záměru MŠMT *Cizojazyčná řečová komunikace ve sféře podnikání (česko-anglicko-německo-ruský projekt)*. V jejím případě šlo o primární vymezení podnikatelské komunikace v rámci sfér a podsfér komunikace celého tzv. sociálně-komunikativního

kontextu v ruštině a češtině. Daná problematika byla uchazečkou postupně analyzována v 16 statích a sbornících z konferencí. Souborně byla publikována v kapitole kolektivní monografie *Řečové modely ve sféře podnikání* (In: K cizojazyčné řečové komunikaci ve sféře podnikání. Ed. K. Lepilová a kol. Ostravská univerzita, Ostrava 2004, s. 175–232. ISBN 80-7042-676-4).

Závěr: Vědecká kvalifikace uchazečky **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačního řízení v oboru *Lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)* na MU.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Habilitandka se od počátku svého působení na Ostravské univerzitě věnuje výuce lingvistickým disciplínám a didaktice vyučování ruštině na základních a středních školách. V průběhu jarního semestru stud. r. 2013/2014 působila externě také na FF MU; pro posluchače rusistiky měla připravené lekce v rámci doporučené výběrové přednášky s názvem *Funkčně-sémantické pole kvantity v ruštině*. Na FF OU je členkou komisí pro státní závěrečné zkoušky. Pod jejím vedením bylo úspěšně obhájeno 30 bakalářských a 14 magisterských diplomových prací. Je autorkou a spoluautorkou čtyř učebních textů – z oblasti ruské stylistiky a metodiky vyučování ruskému jazyku.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačního řízení v oboru *Lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)* na MU.

Svou vysokou odbornou kvalifikaci habilitandka prokázala i ve své přednášce pro širší odbornou veřejnost, která proběhla dne 18. listopadu 2015 na PdF OU na téma *Dynamika vývoje současné ruštiny*.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

Uchazečka předložila jako habilitační práci monografii *Tendence k analytismu v současné ruštině (na materiálu jmenných slovních druhů)*. Habilitační práci posuzovali tři odborníci v oblasti ruského jazyka. Prof. PhDr. Jozef Sipko, Ph.D. (Prešovská univerzita – Filozofická fakulta), konstatuje, že „predložená habilitačná práca je aktuálna a najmä v rusistickom prostredí má potenciál byť významným prínosom“. Doc. Mgr. Jiří Korostenski, CSc. (Západočeská univerzita Plzeň – Filozofická fakulta), uvádí: „práci považuji za přínosnou, v mnohých případech až objevnou, za velmi cenné považuji zvláště rozборы konkrétního jazykového materiálu se všeobecnujícími závěry“. Doc. PhDr. Jiří Gazda, CSc. (MU Brno – Filozofická fakulta), píše: „přínos publikace spatřuji zejména v jejím syntetizujícím pohledu na danou problematiku, který dosud nejen v české rusistické produkci chyběl“.

Závěr: Úroveň habilitační práce PhDr. Zdeňky Nedomové, Ph.D., **odpovídá** požadavkům kladeným na uchazeče v rámci habilitačního řízení v oboru *Lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)* na MU.

Výsledek tajného hlasování komise

počet členů komise	5
počet členů komise přítomných hlasování	5
počet odevzdaných hlasů	5
z toho	
kladných	5
záporných	0
neplatných	0

Návrh komise:

Na základě výsledků tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce předkládá komise vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh

jmenovat PhDr. Zdeňku Nedomovou, Ph.D., docentkou
v oboru *Lingvistika konkrétních jazyků (slovanské jazyky)*.

V Brně 28. ledna 2016

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc.

prof. PhDr. Helena Flidrová, CSc.

prof. PhDr. Jozef Sipko, Ph.D.

doc. PhDr. Aleš Brandner, CSc.

doc. PaedDr. Blažena Rudincová, CSc.

